Comhairle an Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 14 Iúil 2025
(OR. en)

11578/25

ENER 366
CLIMA 271
CONSOM 138
TRANS 303
AGRI 349
IND 273
ENV 697
COMPET 735
FORETS 51
DELACT 101

NÓTA CLÚDAIGH

ó:	Ardrúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna s(h)íniú ag Martine DEPREZ, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	9 Iúil 2025
chuig:	Thérèse BLANCHET, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Ábhar:	RIALACHÁN TARMLIGTHE (AE) …/... ÓN gCOIMISIÚN an 8.7.2025 lena bhforlíontar Treoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle trí mhodheolaíocht a shonrú chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad C(2025) 4674 final.

Faoi iamh: C(2025) 4674 final

AN COIMISIÚN EORPACH

An Bhruiséil, 8.7.2025
C(2025) 4674 final

RIALACHÁN TARMLIGTHE (AE) …/... ÓN gCOIMISIÚN

an 8.7.2025

lena bhforlíontar Treoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle trí mhodheolaíocht a shonrú chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin

MEABHRÁN MÍNIÚCHÁIN

1. COMHTHÉACS AN GHNÍMH THARMLIGTHE

Le Treoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Meitheamh 2024 maidir le rialacha comhchoiteanna do na margaí inmheánacha do ghás in-athnuaite, do ghás nádúrtha agus do hidrigin, ('an Treoir'), ceanglaítear ar an gCoimisiún modheolaíocht a shonrú chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin. Ba cheart a chur san áireamh sa mhodheolaíocht chuntasaíochta le haghaidh breoslaí ísealcharbóin astaíochtaí saolré iomláine agus astaíochtaí indíreacha a eascraíonn as atreorú ionchur docht ó bhreoslaí ísealcharbóin a tháirgeadh chomh maith le hastaíochtaí meatáin thosach an tslabhra agus rátaí gabhála carbóin iarbhír. Chun an chomhsheasmhacht is gá a áirithiú, cuireann an mhodheolaíocht cineálacha cur chuige i bhfeidhm atá comhchosúil leis an modheolaíocht a leagtar amach i Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1185 ón gCoimisiún chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch agus ó bhreoslaí carbóin athchúrsáilte.

2. COMHAIRLIÚCHÁIN ROIMH GHLACADH AN GHNÍMH

Ós rud é gur de chineál teicniúil é an gníomh tarmligthe seo, ní raibh gá le measúnú tionchair ná comhairliúchán poiblí oscailte. De ghnáth, ní bhíonn gá leo sin ach amháin i gcás mórthionscnamh.

Baintear leas sa ghníomh tarmligthe as torthaí roinnt cleachtaí comhairliúcháin a rinne an Coimisiún, lena n-áirítear cruinnithe an ghrúpa saineolaithe an 7 Samhain 2024 agus an 19 Bealtaine 2025 agus dhá ceardlann do pháirtithe leasmhara.

Foilsíodh an dréachtghníomh ar an Tairseach um Rialáil Níos Fearr chun aiseolas a fháil ón bpobal ón 27 Meán Fómhair 2024 go dtí an 18 Deireadh Fómhair 2024.

3. EILIMINTÍ DLÍ AN GHNÍMH THARMLIGTHE

Glactar an gníomh tarmligthe seo de bhun Airteagal 9(5) den Treoir seo. Leis sin, tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomh tarmligthe a ghlacadh lena sonraítear modheolaíocht chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin.

RIALACHÁN TARMLIGTHE (AE) …/... ÓN gCOIMISIÚN

an 8.7.2025

lena bhforlíontar Treoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle trí mhodheolaíocht a shonrú chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin

TÁ AN COIMISIÚN EORPACH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh,

Ag féachaint do Threoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Meitheamh 2024 maidir le rialacha comhchoiteanna do na margaí inmheánacha do ghás in-athnuaite, do ghás nádúrtha agus do hidrigin, lena leasaítear Treoir (AE) 2023/1791 agus lena n-aisghairtear Treoir 2009/73/CE[1], agus go háirithe Airteagal 9(5) de,

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) Ba cheart a chur san áireamh i modheolaíocht chuntasaíochta astaíochtaí gás ceaptha teasa le haghaidh breoslaí ísealcharbóin astaíochtaí saolré iomláine agus astaíochtaí indíreacha a eascraíonn as atreorú ionchur docht ó bhreoslaí ísealcharbóin a tháirgeadh chomh maith le hastaíochtaí meatáin thosach an tslabhra agus rátaí gabhála carbóin iarbhír. Chun comhsheasmhacht na modheolaíochta a leagtar amach sa Rialachán seo leis an modheolaíocht chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch agus ó bhreoslaí carbóin athchúrsáilte a áirithiú, ba cheart cuir chuige chomhchosúla a chur i bhfeidhm mar atá i Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1185[2] ón gCoimisiún chun measúnú a dhéanamh ar laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa.

(2) Tá feidhm ag an modheolaíocht a leagtar amach i Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1185 chun na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch a chinneadh chomh maith le breoslaí carbóin athchúrsáilte, ar fochatagóir breoslaí ísealcharbóin iad. Is iomchuí, dá bhrí sin, breoslaí carbóin athchúrsáilte a eisiamh ó raon feidhme na modheolaíochta a leagtar amach sa Rialachán seo.

1 Treoir (AE) 2024/1788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Meitheamh 2024 maidir le rialacha comhchoiteanna do na margaí inmheánacha do ghás in-athnuaite, do ghás nádúrtha agus do hidrigin, lena leasaítear Treoir (AE) 2023/1791 agus lena n-aisghairtear Treoir 2009/73/CE (IO L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj).

2 Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1185 ón gCoimisiún an 10 Feabhra 2023 lena bhforlíontar Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle trí íostairseach i gcomhair laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí carbóin athchúrsáilte a bhunú agus trí mhodheolaíocht a shonrú chun measúnú a dhéanamh ar na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí in-athnuaite iompair leachtacha agus gásacha de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch agus ó bhreoslaí carbóin athchúrsáilte (IO L 157, 20.6.2023, lch. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1185/oj).

(3) Tá an creat deimhniúcháin le haghaidh breoslaí ísealcharbóin a leagtar amach i dTreoir (AE) 2024/1788 ailínithe go hiomlán leis an gcreat deimhniúcháin a leagtar amach i dTreoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[3] le haghaidh breoslaí in-athnuaite. Dá réir sin, ba cheart na hamhábhair a úsáidtear chun breoslaí ísealcharbóin a tháirgeadh chomh maith leis na breoslaí ísealcharbóin iad féin a rianú trí bhíthin bhunachar sonraí an Aontais ar an mbealach céanna le hamhábhair a úsáidtear chun breoslaí in-athnuaite a tháirgeadh agus na breoslaí in-athnuaite iad féin. Dá bhrí sin, maidir leis an luach le haghaidh astaíochtaí meatáin thosach an tslabhra, is iomchuí idirdhealú a dhéanamh idir baisceanna aonair breoslaí agus amhábhar bunaithe ar phróifíl feidhmíochta meatáin an tsoláthróra a sholáthraíonn an breosla a úsáidtear chun an breosla ísealcharbóin a tháirgeadh.

(4) Níor cinneadh poitéinseal téimh dhomhanda na hidrigine go fóill leis an leibhéal beachtais is gá a chur san áireamh sa mhodheolaíocht chun astaíochtaí gás ceaptha teasa a ríomh. Dá bhrí sin, ba cheart luachanna ábhartha maidir le poitéinseal téimh dhomhanda na hidrigine a chur isteach a luaithe a bheidh an fhianaise eolaíoch aibithe go leordhóthanach agus curtha i bhfeidhm chun tionchar sceite hidrigine thar an slabhra soláthair ina iomláine a thomhas sna modheolaíochtaí cuntasaíochta astaíochtaí gás ceaptha teasa le haghaidh breoslaí ísealcharbóin agus breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamhbhitheolaíoch araon.

(5) Ba cheart go n-aithneofaí leis an modheolaíocht gabháil agus stóráil astaíochtaí mar laghdú ar astaíochtaí i gcás ina stóráiltear iad sin go buan i láithreán stórála geolaíoch, lena n-áirítear i gcás ina stóráiltear astaíochtaí a bhíonn ann i dtríú tíortha lasmuigh den Aontas, fad a áirithítear leis an dlí náisiúnta is infheidhme go mbraitear agus go bhfeabhsaítear sceití i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla is infheidhme san Aontas, agus go gcuirtear sceití san áireamh ionas nach gcuirtear chun sochair iad mar laghduithe. I gcás láithreáin stórála gheolaíocha a sceitheann arís agus arís eile, níor cheart glacadh leo lena n-instealladh. Faoi láthair, ní sheachnaítear tabhairt suas lamháltas ach amháin i gcás na n-astaíochtaí faoi CTA an Aontais a stóráiltear i láithreán stórála a cheadaítear faoi Threoir 2009/31/CE. Tá deiseanna ann oibriú i gcomhar ar fud teorainneacha maidir le gabháil agus stóráil carbóin. Bheadh aitheantas féideartha amach anseo do stóráil astaíochtaí CTA an Aontais i láithreáin stórála i dtríú tíortha gan CTA nasctha ag brath ar choinníollacha coibhéiseacha a bheith ann chun stóráil gheolaíoch CO2 a gabhadh agus atá i gcónaí slán agus sábháilte ó thaobh an chomhshaoil de a áirithiú, ar choinníoll nach n-úsáidfear an stóráil chun gnóthú hidreacarbóin a mhéadú agus go mbeidh laghdú foriomlán ar astaíochtaí mar thoradh air sin.

(6) Chun comhsheasmhacht na modheolaíochta sin leis an modheolaíocht a leagtar amach i Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1185 maidir le breoslaí in-athnuaite de thionscnamh neamh-bhitheolaíoch agus breoslaí carbóin athchúrsáilte a áirithiú, is iomchuí rialacha a leagan amach lena n-áiritheofar gurb ionann i gcónaí déine astaíochtaí hidrigine ísealcharbóin agus déine astaíochtaí hidrigine in-athnuaite a tháirgtear i leictrealóir le linn na tréimhse céanna, agus go bhfuil na sciartha fuinnimh a thuairiscítear comhsheasmhach.

[3] Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

(7) Chun an Comhaontú Glas don Eoraip a chur chun feidhme, ní mór aistriú go tapa ó úsáid breoslaí iontaise chun leictreachas a ghiniúint. Rannchuideoidh hidrigin in-athnuaite agus ísealcharbóin araon leis an aistriú chuig fuinneamh glan. Ba cheart na modheolaíochtaí is infheidhme maidir le gach ceann acu, cé go bhfuil siad bunaithe ar bhunúis dlí éagsúla, a bheith comhleanúnach agus ba cheart dóibh sainiúlachtaí teicneolaíochta agus éifeachtúlacht eacnamaíoch araon a chur san áireamh. Ba cheart don Choimisiún, a luaithe is féidir, tús a chur le measúnú ar an bhféidearthacht cineálacha cur chuige malartacha a thabhairt isteach chun leictreachas ísealcharbóin ó ghléasraí cumhachta núicléiche a aithint, bunaithe ar chritéir leordhóthanacha. Faoin 30 Meitheamh 2026, ba cheart don Choimisiún comhairliúchán poiblí a sheoladh maidir le dréacht-mhodheolaíocht ina leagtar amach na critéir sin. Ina theannta sin, ba cheart don Choimisiún measúnú a dhéanamh ar an tionchar agus ar na himpleachtaí a bhaineann le meastóireacht a dhéanamh ar dhéine astaíochtaí gás ceaptha teasa an leictreachais trí mheánluachanna a úsáid. Ní mór a chur san áireamh sna measúnuithe sin tionchar foriomlán na gcineálacha cur chuige sin ar an gcóras fuinnimh (lena n-áirítear an tionchar ar a éifeachtúlacht eacnamaíoch agus ar thabhairt chun críche idirnasc), an acmhainneacht laghdaithe astaíochtaí, agus a thábhachtaí atá sé cothrom iomaíochta a choinneáil ar bun le leictreachas atá go hiomlán in-athnuaite mar a shainmhínítear i Rialachán Tarmligthe (AE) 2023/1184 chomh maith leis an ngá atá le tionscadail atá ann cheana a choimirciú.

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Sonraítear sa Rialachán seo an mhodheolaíocht chun na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin seachas breoslaí carbóin athchúrsáilte eile a ríomh.

Airteagal 2

Cinnfear na laghduithe ar astaíochtaí gás ceaptha teasa ó bhreoslaí ísealcharbóin, seachas breoslaí carbóin athchúrsáilte, i gcomhréir leis an modheolaíocht a leagtar amach san Iarscríbhinn.

Airteagal 3

Faireachán agus athbhreithniú

Faoin 1 Iúil 2028, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar an tionchar a bheidh ag tabhairt isteach conairí malartacha, go háirithe leictreachas ísealcharbóin ó ghléasraí cumhachta núicléiche a mheas bunaithe ar chritéir iomchuí agus cuir chuige déine astaíochtaí gás ceaptha teasa an leictreachais a mheas bunaithe ar mheáin. Cuirfear san áireamh sa mheasúnú sin an tionchar a bhíonn ag úsáid na gconairí sin ar an gcóras fuinnimh agus ar laghduithe ar astaíochtaí agus an gá atá le cothrom iomaíochta a choinneáil maidir le leictreachas atá go hiomlán in-athnuaite a fhoinsiú. Mar aon leis sin, déanfaidh an Coimisiún measúnú ar thabhairt isteach cur chuige tírshonrach nó réigiúnsonrach maidir le luachanna caighdeánacha le haghaidh dhéine astaíochtaí gás ceaptha teasa na n-ionchur mar a dtugtar tuairisc orthu i gcuid B den Iarscríbhinn. Agus measúnú á dhéanamh ar athruithe ar na critéir, déanfaidh an Coimisiún na tionscadail atá ann cheana a chosaint.

Airteagal 4

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, 8.7.2025

Thar ceann an Choimisiúin
An tUachtarán
Ursula VON DER LEYEN